

Dve tajne velikih uspeha Nj. Vel. kralja Aleksandra I.

Pre deset godina stupio je na kraljevski presto naše mlade Jugoslavije mladi i viteški naš Kralj Aleksandar, veliki Sin Velikoga Oca Kralja Petra Oslobodioca.

Ta desetgodišnjica dragog nam Kralja proslavila se je diljem naše lepe Otadžbine. Proslavio ju je ceo naš ujedinjeni narod jedno-dušno, usrdno i svečano, jednako po varošima kao i u najmanjem našem seocu; a u srcu svome toj su se proslavi pridružila i ona naša braća koja čame u ropstvu, i koji ne mogu da dadu oduška svojim osećajima...

Ma da smo mi Sokolići još mladi, mi smo svesni svoje mladosti, i ma da nismo dovoljno zreli da vidimo i ocenimo velika dela našeg mudrog suverena, mi vrlo dobro osećamo svu Njegovu veličinu, mi znamo zašto je On ponos naše nacije, zašto je On naša najveća nada, zašto je On naša najtvrdja vera.

O Njegovoj velikoj istoriskoj ličnosti, koja je već postala legendarna, mi smo ovih dana mnogo čitali i čuli, i zbog toga, kao mladi ljudi i Sokoli, mi ćemo da svratimo svoju pažnju samo na dve tajne Njegovih velikih uspeha, koje su od velike važnosti kada se govori o našem Kralju.

Prva tajna velikih uspeha Nj. Vel. Kralja Aleksandra u borbi za slobodu i ujedinjenje celog našeg jugoslovenskog naroda, sem nacionalnog vaspitanja koji je dobio od svog uzvišenog Oca i uzvišene Majke, jeste u tome, što je naš Kralj počeo da misli i radi za Svoj narod već od najranije Svoje mladosti, što je u taj rad uneo sav polet Svoje mladenačke duše, što je celoj borbi Svog naroda za slobodu i ujedinjenje dao tu Svoju mladenačku draž i svežinu, uslove koji su bili od najveće važnosti za onu tešku, dugu, napornu i nadčovječansku borbu, u koju je On uspeo da povede sav Svoj narod.

Jer, po našem najdubljem uverenju, da u Njemu i Njegovoj borbi nije bilo te mladosti, tog mladenačkog poleta i nesebičnog idealizma, one beskompromisne mladenačke vere u pobedu Pravde i Istine, teško da bi se učinila ona čuda od junaštva, teško da bi se podnele

one neupamčene žrtve, teško da bi se toliko i tako čvrsto verovalo, teško da bi se tako brzo i tako sjajno pobedilo!

Veliki Kralj Petar Oslobođioc vrlo je dobro znao kome je dao u ruke kormilo državnoga broda u najtežim trenucima naše narodne istorije. On je Svog Sina spremio za to i dobro ga vaspitao. I tako mi vidimo, da naš Kralj nije, kao ostali mladi prinčevi, iskoristio Svoju mladost za bezbrižne zabave i razonode. Ne, On nije imao ni vremena ni smisla za to. Sve naprotiv. Sledejući stopama Svog Velikog Roditelja, Kralj Aleksandar svu Svoju mladost žrtvovao je Svoje narodu i njegovoj ogorčenoj i teškoj borbi za samodržanje, za slobodu i ujedinjenje. On stoji na čelu te borbe, prvi među prvima, i danju i noću, uvek spreman!

Ali ne samo u ratu, nego i u miru On budno pazi da Njegov narod ide putom kojim treba da ide, i tu, vršeći Svoje teške i odgovorne vladalačke dužnosti, pri stvaranju nove mlade Jugoslavije, On unosi svu Svoju mladost, sav Svoj mladenački polet, svu Svoju mladenačku veru, koja Ga je vodila od prvog trenutka, kada je na Svoja mlada junačka pleća primio svu težinu državnog bremena.

I u tome je tajna Njegovih uspeha!

I zbog toga i mi mladi Sokolići i najširi slojevi naroda u dno svoje duše vrlo dobro osećamo, da nas jedino On vodi pravilnim putom, da je najbolje ono što On hoće, i da je rad za Kralja stvarno rad za Otadžbinu i za Narod.

I zbog toga je sav narod oduševljeno pozdravio i vrlo dobro razumeo istoriski odlučan i junački manifest svog Kralja od 6. januara 1929. god. sa kojim je učinjen kraj partiskim strastima koje su pretile da se pretvore u bratoubilačku borbu i da upropaste našu slobodnu mladu narodnu državu, stvorenu milionima žrtava najplemitije krvi naših ponajboljih sinova.

I zbog toga narod opet pozdravlja mudri manifest svoga Kralja od 3. septembra ove godine u kojemu Kralj izjavljuje, da je postigao željeni uspeh sa manifestom od 6. januara 1929. god. i da zbog toga daje Svojoj zemlji ponovo ustav, da on sam sebi kuje sudbinu. On veruje da se je naš narod preporodio, On ga pomlađuje i sa mnogo mladenačke vere i optimizma, u najboljim Svojim muževnim godinama, On otvara novu epohu u našem državnom i narodnom životu, epohu mira i svestranog rada u izgrađivanju i jačanju naše mlade Jugoslavije, koju je On s tim imenom krstio, odlučno kidavši sa svim osetljivostima i obzirima.

Ne samo naš narod nego ceo svet vidi, da je naš Kralj velik i u ratu i u miru, i da su ga ta velika dela ovenčala neumrlom slavom.

Naglasivši činjenicu, da je tajna Njegovih uspeha u tome što je On počeo Svoj rad za narod od najranije Svoje mladosti, što je u taj rad uneo sav polet Svojih mladih godina, što je sav Svoj rad prozeo bezkompromisnim mladenačkim idealizmom, i da Ga je sve to za pravo učinilo velikim, jednom od najkrupnijih ličnosti u našoj najnovijoj istoriji narodnoj, mi želimo, da nam naš Kralj bude svetao primer u koji treba da se ugledamo i mi mladi Sokolići i Sokolići, da i mi već sada, ako želimo da postanemo ljudi sa kojima će se naš narod moći ponositi, u najranijim svojim godinama, sve svoje sile, sve svoje sposobnosti, svu svoju mladost posvetimo dobru svog naroda i njegovoj boljoj budućnosti. Jedino tada mi ćemo da postignemo

najviše uspeha, jer je mladost zakon koji svemu što postoji daje najviše smisla i najviše lepote.

Jedna druga tajna uspeha Njegovog Veličanstva Kralja Aleksandra jeste Njegova otvorena i odlučna privrženost našoj sokolskoj misli.

I kao čovek, i kao Sloven, i kao borac, i kao junak, naš Kralj jeste rođen Soko, — Soko od glave do pete, — Soko u srži Svoje duše, u dubini Svog srca.

I zbog toga sa ničim On nije mogao da Svoja velika dela i sav Svoj život dovede u tako lep sklad kao sa Sokolstvom i sa njegovim nacionalnim slovenskim i čisto jugoslovenskim radom. Zbog toga Ga je Sokolstvo tako silno osvojilo. Zbog toga je Sokolstvo tako usko vezao sa državom. Zbog toga je Sokolstvo postalo deo naše opšte državne politike. Zbog toga Svoju decu vaspitava u sokolskom duhu, i time prednjači primerom. Zbog toga je Svoga Sina Nj. Visočanstvo prestolonaslednika kraljevića Petra postavio na čelo celog našeg Sokolstva, u koje Nj. Vel. polaže najveće nade.

Ako ispitamo život i rad našeg Kralja, njegove borbe i pobede, doći ćemo do uverenja, da je sokolska ideja druga tajna Njegovih uspeha.

Opštem narodnom oduševljenju prilikom desetgodišnjice mudrog i uspešnog kraljevanja ljubljenog nam Kralja pridružujemo se i mi Sokolići, i svome narodnom Kralju kličemo iz dubine svoje mlade sokolske duše:

Zdravo bio, Aleksandre Kralju,
sivi Soko, našeg Roda diko,
zdrav nam bio, dugo nam živeo,
srećan bio uvek na megdanu,
strah i trepet našem dušmaninu,
Otađbinu našu uvećao, —
carskom krunom sebe ovenćao!
To Ti žele Tvoji Sokolići.

»Sokolić.«

Sokolstvo Kralju.

(O desetgodišnjici Njegovog vladanja)
16. VIII. 1921. — 16. VIII. 1931.

Gospodaru, potomče viteškog roda Karadordevića, sine neumrlog Kralja Petra I. Velikog Oslobodioca, Tebi šaljem danas, kada pada u istoriji kraljevine Jugoslavije prvo desetleće Tvoga vladanja, naš odani sokolski pozdrav!

Junače, koji si vodio Svoju vojsku preko strašnih patnja i umiranja u pobedonosni polet novog života, koji se u bujnom zanosu diže iz grobova i razvalina, jer mu je seme sejala Večna Pravda!

Oče patnika, kojemu je srce uvek otvoreno, kada treba shvaćati boli i nevolje, čija se ruka uvek pruža na pomoć, gde treba olakšati teret teškoga života. Sve teškoće i brige naroda nosiš u Sebi, kao što u Tebi odjekuju sve njegove radosti. Duša s dušom, srce sa srcem!

Kralju Jugoslavije, najlepše zemlje na svetu, koju smo mi Sokoli prekrili svojim gnezdima, od njih sagradili kule državne svesti, nacionalne zajednice i narodnog jedinstva, da su se slile duše stotine tisuća u jedno mišljenje i da su srca svih usklađena u jedan harmonični kucaj!

Sine naroda, krvi naše krvi, kojemu mišljenje i dela prožima duboka ljubav prema svima nama, kojemu je dobrobit naroda i otadžbine najveća briga, svima nama primeru i izgledu radinosti, koja izvire iz tvrde volje i koju vodi državnička mudrost!

Jugoslovenski Sokoli, Sokolice, naraštaj i deca, prožeti duhom slovenskog sokolskog bratstva — svi mi kao jedan uzdižemo pod jednim istim sokolskim barjakom svoje duše u sunčane visine sokolskih ideala, ponosni i gordi, uvek pripravnici na poziv svoga Kralja i svoje Otadžbine! Iz naroda smo, za narod smo!

Gospodaru, junače, oče, sine i brate, čuj kucaj naših srdaca, koja toga dana i uvek, iz dubine naših duša pozdravljaju Tebe, Tvoj Dom i Rod, dozivajući blagoslov neba radu, brizi i naporima Vladara Jugoslavije sa našim narodskim, ali iskrenim sokolskim:

Zdravo!

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije.

Spomenik kralju Petru I. Velikom Oslobodiocu u Ljubljani.

Ovaj je spomenik Velikom Kralju Petru Oslobodiocu otkriven u Ljubljani dana 6. septembra o. g. na naročito svečan način, koji treba da oduševi svakog idealnog Jugoslovena, pošto je u toj svečanosti učestvovala sva Slovenačka, najširi slojevi naroda, od najvećeg gospodina do najbednijeg radnika, i pošto

je to nov dokaz kako je i u našoj lepoj Slovenačkoj Jugoslovenstvo i jedinstvo narodno postala velika istina, nam koja daje najveću veru u bolju i lepšu budućnost. Kako se to vidi iz ove slike, spomenik je impozantan, umetničko delo vajara Lojze Dolinara; nije to spomenik ogromnih razmera, nego je to skroman spomenik velike ljubavi i najdubljeg poštovanja, spomenik iskrenog priznanja velikome borcu, ratniku i pobjedniku. Isklesan je iz tamnog mramora, iste boje kao arkade ljubljanskog općinskog doma, sa kojim je taj spomenik usko vezan, tako da nam izgleda kao da je nova Ljubljana htela svoga Velikog Kralja trajno zagrliti i kao da je preko ovog tamnog kamena htela dati svome prvom narodnom Kralju svu toplotu svoje domoljubne duše, i u tome vidimo

kako je veliko i duboko patriotsko osećanje umetnika — genija svoje rase, koji je taj spomenik postavio na to mesto, blizu, vrlo blizu Ljubljane i preko nje, vrlo blizu celog slovenačkog dela našeg jugoslovenskog naroda.

Veliki Petar Oslobodioc ponosno sedi u prestonici Slovenačke na svom pobjedniku vrancu, svesan je svoje veličine i pobjede, žilave i umorne ruke naslonio je na odmor, mirno gleda pred sobom daleko — u veliku budućnost koja nas čeka, zadovoljan da se je njegov san ispunio — Njegov je narod slobodan.

Narodni heroj.

Rodio se pod ograncima gordoga Lovćena, u kamenim gorama, kolijevci gorskih hajduka; i to jedne burne i kišovite večeri, kad su se ukrštale munje i gromovi od Koma Lovćenu, od Durmitora Skadru na Bojama; kada su se jata gavranova kroz crnu ponoć kovitala nad surim liticama Orlova Krša i Vrtijeljkom Pivljanina Baja; kada su duhovi zatočnika slobode lebdjeli nad palatom Petra Mrkonjića...

Zadojila ga majka junakinja, koja mu je pričala čudotvorne bajke, pjevala uz bešiku pjesme o Milošu i Marku i čitala knjige staroslavne. Vile su mu na babine bile i svojim ga duhom zadahnule.

Čitao je kralju pokopanu istoriju »Oca Srbije«, Velikoga Karadžorda. Na njenim stranicama bilježio je olovkom džinovska djela Voždovih saradnika i epizoda iz razgovora starih ratnika. Na koricama ove knjige stradanja i veličine svoga naroda, sam je pod utiscima onoga što je osjetio, pomoću bujne mašte i mladenačkog poleta, vjerno naslikao Trešnjev Top, istorijski izum svoga djeda, pomoću kojega je trijebio zemlju od nekrsti. On je tu divnu i veličanstvenu sliku, čedo svoga duha, svakog uranka prinosio svojim sočnim i rumenim usnama, pritiskivao na grudi i strasno ljubio, kao dobra mati svoje mezimče.

Dorastao je do konja i oružja bojna.

Zavitlan vihorom udesa potucio se po tuđini i pribirao znanje za novi budući život.

I jednog dana, uz brata junaka i oca mučenika, zakucao je na drevnim kapijama Jakšićeva grada. Uz pratnju obnovljene istinske slobode, srela ga je zatalasana bujica narodnog oduševljenja.

Pripremala se overtira velikih događaja. Jednim potezom pera odsječene su dvije snažne i gorostasne grane velikog stabla — još većeg Plemena.

Nad Herceg-Bosnom zacarila se duboka noć. Mladi, bujni i kao ranjeni soko razjareni brat našega junaka, revoltiran ovim zločinom, bacio je na sebe perja i čelenku i trgao mač. »Stoj!« čuo se zapovjednički klik moćnih i silnih. I stao je ranjene duše i razrivena srca; a carske znake predao u ruke svoga mlađeg brata.

To je bio istorijski nacionalni gest opravdanog knjeza mladoga heroja. I naš heroj sjede na presto s desne strane Oca.

Sagorjevala je narodna duša. Bura negodovanja, osvete i bola bila je na pragu.

Kucnuo je čas odmazde.

Naš veliki junak, poletio je sa svojim gvozdenim armijama, na Kosovo. Oborio tulbe Muratovo. Podigao spomenik Lazaru. Krčio je staze i bogaze. Došao na Bregalnicu. I pokazao Slivnicu.

Sa raznim trofejima, nezapamćenim u našoj istoriji, povratio se u prestoni grad, da se poslije teških napora odmori i počine.

Kucnuo je i drugi veliki čas.

»Zatočnici mrijet naviknuti«, nastavili su početo djelo. Naš junak predvodio je svoje ubojne čete. Pobjedjivao i postao strah i trepet ugnjetačima slobode i jednakosti.

Posramljeni silnici udvostručili su svoju ubojnu snagu. Zavjerili se, da unište ime naše. Kasapljena su djeca u povoju. — »Skrile su se u peštere vile, da ne vide sunca ni mjeseca«.

Naš veliki narodni heroj nije očajavao. Prošlost ga tješila, vjera ga hranila i krijepila.

Vitezovi divne Šumadije, predvodjeni svojim saborcem i miljenikom, prolazili su ćutke preko brda i ravnica bogate Metohije. Spuštali su se u

sumorne crnogorske gudure i tražili sebi skloništa i privremenu novu Otadžbinu.

Neprijatelj je divljim bijesom jurio uzastopce za srpskom armijom.

I naposljetku — Skadar je ostao posljednja zona slobodnog zemljišta Srbije i Crne Gore. I on pada!... Putovalo se, gladovalo i umiralo, nepreglednim močvarama južne Albanije.

Drač je bio posljedna tačka: pribiranja, okupljanja, spasenja i izbavljenja. Pala je i Kroja. Grmljava neprijateljskih topova čujala se svakog dana u neposrednoj blizini Sijaka, posljednjem grudobranu Drača. Tu se je moralo stati i u koštac hvatati.

I »kad bijaše biti, il ne biti«, i »kad vjera posta nevjerica«, naš narodni junak, poslje teške operacije, koju je otrag nekoliko dana bio izdržao, pribrao je svoju muževnu snagu, stegao viteško srce, pripasao od boja oružje, i stavio se na čelu svojih trupa. Veselje njegove vojske prolamalo je nebesa. Čela su se razvedrila. Raskravio se led sa srca. I silni talas: junaštva, vjere i samopouzdanja suzbio je neprijatelja.

Prolazak za Drač bio je slobodan. Na obalama krvavoga i uzburkanoga Jadrana prikupljala se srpska vojska. Prijateljski brodovi čekali su na ukrcavanje. Ekspedicija zamorenih trupa vršena je i danju i noću. Drač je od neprijateljskih bomba gorio u plamenu.

Svako, ko je posmatrao taj strahoviti prizor, čudio se hladnokrvnosti, prisebnosti i preziranju smrti velikoga narodnoga junaka, koji je kroz buru paklene vatre proljetao od puka do puka, i svojim prisustvom hrabrio klonule duhove i uticao na što hitrije ukrcavanje. Parobrodi su sa spašenim trupama prosijecali morsku pučinu, a On je još ostao na obali dok i posljednji vojnik i posljednji izbjeglica nijesu ukrcani.

Krf je bio čistilište kroz koje je morala proći izbavljena armija. I dok se tu pjevalo, igralo i odmaralo, Bogom izabrani čovek, u svom skromnom stanu, promišljao je o putu, kog je za sobom ostavio i o novim stazama, koje će ga odvesti na stara ognjišta.

To je bio regent srpskog prestola, Veliki Aleksandar Karadjordjević. To je bio novi Dušan Silni, koji je sam sebe krunisao za cara.

Psiha našega Naroda u osnovi svojoj ostaje ista — i obnavlja se. Naš narod voli učene ljude, političare, diplomate, književnike i državnike, ali ne da mu ovi budu i gospodari — vladari i vodje, ako su lišeni i još jedne, njemu najmilije odlike: junaštva i požrtvovanja.

Mekušci i slabotnje ne mogu biti carevi i kraljevi narodu, koji je rođen heroj.

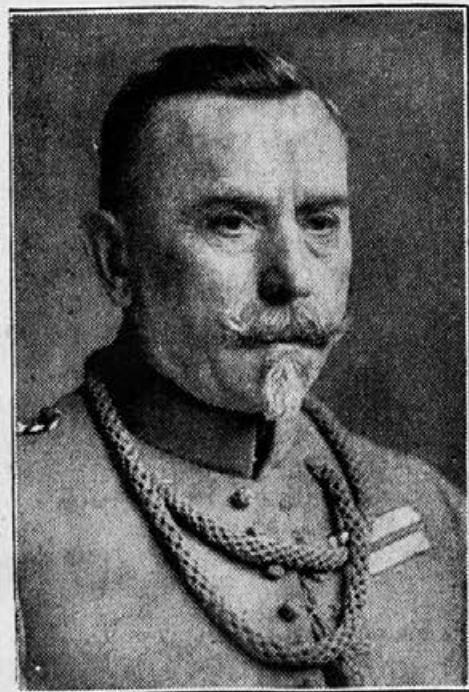
Aleksandar je narodni junak! Personifikacija duše našega naroda i njegov najizrazitiji tip.

Brat dr. Josip Scheiner sedamdesetgodišnjak.

Ove godine 21. septembra navršava starešina Čehoslovačke obce sokolske i jedan od najznamenitijih slovenskih sokolskih radnika, brat dr. Josip Scheiner, sedamdesetu godišnjicu svoga života.

Kao sedamnaestgodišnji đak počeo je raditi u Sokolstvu i, eto, pola veka svoga života i rada posvetio je našim idealima. Već u ranoj mladosti stupio je u najuži doticaj sa osnivačem i duhovnim ocem Sokolstva dr. Miroslavom Tyršem, koji je već tada bio bolestan, a ipak je uspeo da duboko oduševi mladoga Scheinera za sokolsku misao.

Brat dr. Josip Scheiner

Brat dr. Scheiner doneo je braći u Prag god. 1884. srce dr. Tyrša, koji je poginuo u reci Achi u Tirolu. Brat dr. Scheiner još nije imao 30 godina, kada je postao urednik »Sokola«. Glavne su njegove zasluge na polju organizacije. Ustanovio je i uredio župe i udružio čitavo češko Sokolstvo u jednu silnu organizaciju. Osnovao je »Sokolski zbornik«, u kojemu je pisao važne članke, izdao je također istorijsko delo o razvoju telovežbe. U dva sveska napisao je i izdao delo »Mišljenja i govori dr. Tyrša o Sokolstvu« i s time je započeo izdavanjem sabranih spisa dr. Miroslava Tyrša u nakladi Praškoga Sokola. — Organizirao je svesokolske sletove, a po otstupu dr. Podlignoga postao je starešina Čehoslovačke obce sokolske i zauzima to mesto već, preko 25 godina. Kada

je 1908. godine bio osnovan Savez Slovenskog Sokolstva i to ponajviše njegovim nastojanjem, postao je njegov pretsednik te još i danas vodi tu sveslovensku sokolsku organizaciju. Za vreme svetskog rata bio je član poznate češke mafije, koja je u Pragu radila protiv Austrije i pripremljala samostalnost čehoslovačke države. Bio je također i neko vreme interniran, a iza prevrata postao je prvi zapovednik čehoslovačke vojske i kasnije njen vrhovni inspektor.

Prigodom njegove sedamdesetgodišnjice pridružuje se također i jugoslovensko Sokolstvo brojnim organizacijama, koje cene osobu i rad neumornog sokolskog idealiste brata dr. Scheinera te mu želi, da još dugo godina, poživi na čast, ponos i uspeh svega slovenskog Sokolstva! Na zdar! Zdravo!

Ko Jugosloven — taj Soko!

»Da bi naši bili prvi!«

To su bile reči — pred godinu dana umrlog međunarodnog takmičara — brata Antuna Maleja, koje je izgovorio u zadnjim trenucima svog mladog života, tamo daleko u Luxembourg, na smrtnoj postelji. Junak je umro...

Minula je godišnjica, kad smo obnavljali uspomenu na taj tragičan događaj, kada smo nad njegovim preranim grobom ponavljali njegove reči: »Da bi naši bili prvi!«

Lepo julsko sunce razlevalo je svoju blaženu toplinu na rascvetanu prirodu, kada je kretao naš vlak prema Bohinju, vozeći braću i sestre, koji dodoše da ga obidu...

Stali smo nad grobom, u crninu bio je zavit njegov spomenik — i čekali smo čas, kada će brat Tone opet među nas oživeti. I nakon lepih, toplih bratskih reči br. Stane Vidmara pao je zastor — i brat Antun Malej gledao je oko sebe svu sakupljenu sokolsku porodicu. Govori, pevanje, glazba, sve je bilo posvećeno njegovoj uspomeni, duhu junaka-mučenika. Sve se to slilo sa suzama njegove majke i braće u jedan usklađen neodoljivi sveti akord, koji nas je združio s pokojnikovim duhom, koji je nad nama lebdeo. Odlazili smo, vraćali smo se u vežbaonice, na tihi ustrajni rad, s njegovim rečima na usnama i u srcu: »Da bi naši bili prvi!«

Kada je pao zastor, zagledali smo njegov lik, koji je zasjao na zlatnom julskom suncu; sav svetao bio je njegov obraz, mio i odlučan njegov pogled, ozbiljne crte njegove volje, njegovo lepo razvijeno telo... da, kao da bi bio živ!... — tako je išlo od usta do usta...

I gledao sam ga, tražio sam i također našao izvor klesanom umetnikovom delu. Setio sam ga se i ubrzo sam pročitao sav njegov život u sokolskoj vežbaonici iz njegovih blagih očiju, koje su u suncu tražile svoj otsev — a ostale su uklesane, neme... Da i one nežne usnice, iz kojih su odzvanjale samo njemu svojstvene reči... Uspomene me odnose u one godine, kada smo zajedno bili u naraštaju na Taboru.

Kako ga nebi poznavao i voleo — ta bio je tako skroman, dobar, prijazan i uistinu brat. Bili smo u vrsti. Dnevno je napredovao i uvek je prelazio po jednoga tako, da se je doskora našao među prvima. Prešli smo u članstvo. Tamo je bio odmah među boljima. I promatrao sam ga više puta, kako se je trudio, kako je rasao — međunarodni takmičar. Bio je do skrajnosti ustrajan, redovit i tačan.

Obično sam ga viđao u vežbaonici među prvima i već u prostim vežbama razvijao se je sa braćom Primožičem i drugima izvanredno brzo i do savršenosti.

Svakog sata telovežbe pokazao je nešto novoga i pre nebi prestajao dok nebi znao. Da, više puta se je desilo, da su ga braća reditelji morali silom vući iz vežbaonice, ugasili bi mu svetlo, pa i još tada je nerado izlazio.

Da, braću i sestre, mislim, da danas malo ima tako ustrajnih u vašim redovima!

Video sam ga zadnji put na svesokolskom sletu na karikama u uzornoj vrsti, a tik pred odlaskom, po redovitoj telovežbi na Taboru, zaželio sam mu uspeh. I odgovorio mi je: »Oh, da bi bar naši bili prvi!«

... Otišao je, i nije se više povratio živ.

Naši su bili prvi — i s pobedom u srcu pošao je u večnost.

Neka svima vama njegovo delo bude svetao izgled, kako za Sokolstvo, Kralja i rad umire junak i mučenik.

Pa i vas neka u vežbaonicama vodi njegova reč: »Da bi naši bili prvi!« — i tako ćete također i vi postati uistinu pravi sokolski i narodni borci.

Hodočastite na njegov grob, tamo gore pod silnim stražarem, veličanstvenim Triglavom, neka vam to bude sokolska Meka, da se iz živih njegovih očiju napajate junaštvom i mučeništvom.

Slava junaku bratu Maleju!

Uspomeni brata Maleja

*Brate Maleju, večna slava!
Zagrevaj nas s puno žara
i s kipara Dolinara
i Sokolskim klikom: Zdravo!*

Dr. V. V. Rašić.

Napomena. Ovakav pozdrao poslao je depešom naš brat i sokolski prvak Dr. Voislav V. Rašić o otkrivanju nadgrobnog spomenika neprežaljenome bratu Antonu Maleju u Bohinjskoj Bistrici 19. jula o. g., preko starešinstva Sokola nam u B. Bistrici.

Isti se javio i prošle godine pesmom BRATU ANTONU MALEJU u našem završenom broju za prošlu godinu, odmah po padu brata Maleju u Luksemburgu 15. jula 1931. g.

Spomenik na grobu brata Maleja

Prvi jugoslovenski alpinski film »U kraljestvu Zlatoroga«.

Turistički klub »Skala« dovršio je nakon triipogodišnjeg trudnog i požrtvovnog napora velefilm, koji zaslužuje svu pozornost ne samo planinara, već i svih krugova jugoslovenskog naroda. Film je pesma o lepoti slovenačke zemlje, o skromnom i marljivom čoveku, koji na njoj živi, o životu, radu i trpljenju slovenačkog seljaka, drvvara, planinca. S velikom ljubavlju

prema rodnoj grudi i prema našem čoveku radili su prof. Janko Ravnik, Egon Planinšek i svi njihovi saradnici te su dovršili zanosan epos o slovenačkoj zemlji, film, koji mirne duše možemo prikazati svojim jugoslovenskim zemljacima, pa također i stranom svetu.

Film nam u uvodu kaže belu Ljubljanu, te nas preko Kranja i Jesenica povede na Gorenjsko, dalje preko Pokljuke na Triglav, gde ćemo videti lepotu našeg gorskog kraja, sanjava jezera, guste šume, strme neprohodne stene naših vrhunaca. Mimogred gledamo zanimljive industrije, vidimo seljaka pri poljskom radu, te sa zebljom pratimo smiono penjanje naših prvih planinara.

Film je zapravo bez događaja i to mu je samo u korist. Tri prijatelja-planinara silaze u Jesenicama i za par dana povlače se u gorsko zatišje. Pratimo te mladiće na njihovom putu i s njima skupa divimo se otkritom i skrivenom biserju gorenjskog kraja, gledajući narod i prirodu naše gorske zemlje. Iz duboke ljubavi prema našoj rodnoj grudi, iz temeljitog poznavanja njenih skrivenih lepota, njenog bivstva, njene duše, ponikli su ti divni filmski prizori, koji već u početku privlače svu našu pozornost i drže u nama napeto zanimanje sve do kraja.

Svakome, koji je pogledao tu pesmu u slikama, ostaće mu nezaboravni prizori kao slika na Savi kod Medvoda, navala vode iz gora u Bohinjsku kotlinu, život samotnog ugljenara u šumskoj dubini, divne slike doline jezera i t. d. I previše bi trebalo nabrajati, kad bi hteli da iscrpimo bar najglavnije i najlepše scene.

Omladino, film »U kraljestvu Zlatoroga« prikazivaće se u svim većim mestima naše otadžbine; pogledaj tu umetnost, koja će ti ojačati svu ponosnu svest, da naša otadžbina sa svojim krasotama zaslužuje onu duboku ljubav, koju prema njoj gojimo. — Ujedno će vas to delo ispuniti divljenjem prema našim idealnim i požrtvovnim ljudima, koji su sa ljubavlju stvarali ovaj prvi jugoslovenski alpinski film.

A. B.

Pastir peče kukuruz

Zašto nosimo sokolski znak?

Draga braćo naraštajci! Duhom vas gledam sakupljene u sokolani, vođeni ljubavlju i najlepšim mislima i čežnjama, kako ustrajno i s veseljem radite za postignuće vrlina, koje usposobljavaju pojedinca i narod za uspešno napredovanje u životu i za približavanje savršenom čoveku. To je cilj sokolskog vaspitanja. Znam da ste se ovde sakupili pred sat vežbanja sa dozvolom svoga prednjaka, od koga ste imali prilike čuti, da ne vežbate samo radi toga, da možete nastupiti i pokazati se na akademijama, javnim vežbama i sletovima, već radi toga da vam otvrdne i ojača telo, razbistri um, oplemeni duša, podigne moral i nacionalna svest, kako bi postali otporni protiv raznim bolestima, izdržljiviji na vremenskim nepogodama i uvek pripravn i sposobni zaštitnici jednakosti, bratstva i slobode; istine, ljubavi i pravde. — Taj harmonijski razvitak i zdravlje celog vašeg bića ujedno je i sredstvo, kojim ćete ustreba li, znati čuvati našu slobodu i kojim ćete stalno nesebično raditi za narod i domovinu.

Za vas, koji ste imali zgode sve ovo čuti od vašeg prednjaka, prosvetara ili starije i iskusnije braće, i koji ste to usadili u svoju dušu i srce, da vam bude misao vodilja u radu i životu, zaceo neće biti čudno pitanje, koje sam postavio na čelo ovog napisa, znajući i sami da ima još dosta braće, koja toga ne znadu; ali i takove kojoj treba mnogo govoriti, a uza to od svega toga vrlo malo primaju, da im služi kao merilo u nacionalnom radu.

Jeste, za većinu vas je ovo pitanje suvišno, ali i sami znate, da ima među vama, a nažalost i među starijom braćom i takvih koji bi češće morali da sami sebi postave takva i slična pitanja. — To zato, jer mnogi ne znadu što naš znak pretstavlja, a niti znadu kako se moraju vladati, međusobno susretati i pozdravljati, kada njihova prsa resi taj jednostavni znak slavenske uzajamnosti, koji nemo govori da u našim srcima i dušama postoji zajednička — sveta i plemenita misao i ideja, koja približuje slavenske narode i upućuje ih da rade požrtvovno i sustavno za bolju slavensku budućnost. Pitanje postavim i zato, jer ima još mnogo takvih, koji još nisu usvojili sokolska načela, koja moraju postati svojina njihovih duša i suština njihovih misli, da usmognu uspešno i nesebično, ali i s razumevanjem, požrtvovnošću, ustrajno i s najlepšim mislima sudelovati u našoj organizaciji, usmerivši način svoga rada i života određenim sokolskim putem i ciljem, koji nas vodi u bolju budućnost.

Zato vi mladi, ponosni i svesni naraštajci, pre nego jednom metnete na svoja junačka prsa naš članski znak, valja da se za taj čin ozbiljno pripremite i zapitate: »Da li me ovaj znak čini Sokolom, ili je ovo znak sokolske misli, koja je utelovljena u meni, i koja je neiscrpivi i sveti izvor napoja duši mojoj?!«

Ako osetite da je ovo poslednje, metnite ga. Jer tada nećete nikoga zavarati. Pravi Sokoli k Vama će bratski pristupiti, da se vaše duše približe i ujedine, i ujedinjene u jednoj misli — svetoj sokolskoj, sveslavenskoj misli, da složno poradite za dobro naroda, države i Slavenstva...

Kada metnete naš znak, dužni ste se međusobno pozdravljati sa našim pozdravom. Morate znati i to, da kada pozdravite brata, koji nosi našu značku, — pozdravljajući njega, odajete priznanje sokolskoj misli, koju taj znak simboliše, — pozdravljate narod, domovinu i Slavenstvo. Rečima koje dolaze iz dubine vaše duše i srca pozdravljate jednakost, bratstvo i slobodu, jer za ovim trojstvom teži Sokolstvo. — Nikoga se ne sili da nosi sokolski znak, ali je poželjno i pohvalno da ga svaki Sokol nosi i time manifestuje pripadnost najmoćnijoj, najuglednijoj i najčišćoj sveslavenskoj organizaciji. — Dobro valja paziti kako se međusobno susrećemo i pozdravljamo, jer i naši neprijatelji na ovo paze i često nas po tome i sude. Na ovo pazi i naš narod, — nepokvareni i radin narod, koji ljubi svoju državu, koji budno pazi na svoju slobodu, i koji će u sve većem broju pristupati u naše redove, jer zna i oseća da je Sokolstvo čvrsti stup narodnog i državnog jedinstva. — On nas sa strane posmatra,

sledi i sudi, on pazi na naše reči, na naš život, a naročito na naš rad. Nastojmo zato da svagde vidi i nađe bratsku susretljivost i trpeljivost; ljubav, istinu i pravednost za kojima je stolecima čeznuo. Budno pazimo na svoje ponašanje i takt, koliko u općenju sa braćom, tako isto — i još više u društvu i u općenju sa onima, koji još nisu pristupili u naše redove.

Pre kratkog vremena sreo sam jednog brata, koji je nosio sokolski znak, dočim gospodin, koji je išao s njime nije imao znak. Približivši mu se na par metara pozdravio ga sa — Zdravo! Verujte, da sam bio razočaran, kada sam video, da se je samo naklonio i odzdravio mi sa — Klanjam se!

Eto braćo, ovaj susret i pozdrav jasno nam govori, da sokolski znak ne čini Sokola, jer niti kod pozdrava nas nije vodila i spajala sokolska misao, a to zato, jer je nekojima dovoljno i glavno da nose sokolski znak, a ne da budu Sokoli dušom i telom, mišlju i radom.

Sokolska misao — to je misao budućnosti; kao što i vi, dragi naraštajci, morate postati prvi pregaoci te naše lepše budućnosti. Prošlost i sadašnjost je utrti put, sa kojeg odvažno gledamo u budućnost. Tim putem su koracali i naši odvažni Sokoli, koji su dali živote za naše oslobođenje i ujedinjenje, i oni koji neumorno i požrtvovno rade na jačanju našeg jedinstva.

Napred s ponosom bratske ljubavi, snažnom desnicom i sokolskom verom i duhom, koji sakuplja u sebi sve vrline i dragocenosti narodne duše! — Zato kada brat brata sretne, i kada zajednička misao sevne u vašim očima, glasno i bratskom susretljivošću pozdravite se sa Zdravo! To je pozdrav naroda našeg, pozdrav je to narodu i domovini, sokolski je to pozdrav uzet iz samog naroda. Taj je pozdrav najmiliji i najugodniji, jer njime iz sokolske duše i srca, zaželiš drugome ono, što si i sam najviše želi, više od svakog bogastva i sjaja, — zaželiš mu zdravlje. — Time mu želiš sreću i budućnost, a u njoj napredak i blagostanje. A telesno, duševno i moralno zdrav i jak čovek, sposoban je, da sebi stvori lepši život, a narodu i državi bolju budućnost. — Zato radi, brate, uvek odvažno, nesebično, požrtvovno i s mnogo ljubavi za našu sokolsku i narodnu stvar. Neće ti biti žao, već uvek ćeš moći ponosna čela stupiti pred braću i slobodnije ćeš se moći kretati, kako među prijateljima, — tako i među neprijateljima, jer svi će gledati u tebi značajna čoveka.

Ustrajan budi, jer ustrajnošću i jakom voljom mnogo se postizava. Ako u prvim godinama ne vidiš veći uspeh svoga rada, znaj da neće izostati, jer ako budeš i malo učinio za opće dobro naroda i to će biti dragoceni kamen na izgradnji našeg zajedničkog doma, kojem je najplemenitiji sin našeg naroda dao ime Jugoslavija. — Pa ako te jednom u životu snađu jadi; a dušu ti i srce zaokupe teške misli i skrbi radi neuvažavanja tvojeg rada — ili nepravednog postupka prema tebi, — nećeš za to klonuti duhom, jer će ti savest biti mirna, znajući da si doprineo na žrtvenik domovine, iskreno i s ljubavlju koliko si najviše mogao. — Sem toga možeš uspešno prkositi svim svojim neprijateljima i lažnim i neiskrenim prijateljima, jer ćeš — radeći za svoj narod i državu, osećati u sebi samosvest i onu tajanstvenu i neugasivu luč domoljublja, koje čini čoveka jakim i uzdržljivim u patnjama. — Ali znaj, da ga to čini i svojim gospodarem i onda, kada mu netko sve razori i oduzme, jer osećaj domoljublja nitko mu ne može oteći.

Zato dragi naraštaju, pre nego ukrasiš svoja prsa našim članskim znakom, u duši svojoj moraš položiti i zavet, koji će biti iskren izraz tvoje duše i srca. — U obliku molitve i zaveta, tiho u duši, a obuzet svetim čuvstvom i mislima, moraju da iz dubine duše dođu velike reči namenjene Kralju, Domovini, Narodu i Slavenstvu: »Ostaću veran i uvek nesebično, požrtvovno i ustrajno radeći za Kralja, Domovinu, Narod i Slavenstvo, — tako mi Bog pomogao!« Tim rečima položićeš zavet na oltar Slavenstva, jer ćeš raditi za to Slavenstvo — bez obzira na pleme, veru i stalež. — I svaki Soko, koji zna, kako taj zavet glasi s poverenjem i bratski će ti pristupiti, jer će znati da su vam misli i ideje jednake, — za ostvarenje kojih radi Sokolstvo ujedinjeno u Slovenskom Sokolskom Savezu.

Takmičenje za svetsko prvenstvo u Parizu.

U danima od 10. do 13. jula o. g. priredio je Savez gimnastičkih društava Francuske u Parizu svoj veliki slet. Tom prigodom održala su se također i takmičenja za svetsko prvenstvo svih naroda, učlanjenih u Međunarodnoj gimnastičkoj federaciji.

Na ova takmičenja posli su također i naši poznati takmičari braća: Šumi Petar, Gregorka Boris, Forte Mirko (Soko Ljubljana-matica), Štukelj Leo, Primožič Jože (Soko Maribor) te Stefanović (Soko Novi Sad). Vreme priprave bilo je veoma kratko, ta načelništvo SKJ dobilo je vežbe tek sredinom aprila. Unatoč toga naši su se takmičari, br. savezni načelnik i naša braća suci odvezli 6. jula u Pariz s najboljim nadama. Po dolasku našli smo našim borcima još istoga dana vežbaonicu za poslednju pripravu. U istoj vežbaonici vežbaju redovito češki Sokoli, koji bivaju u Parizu.

Iako pri našim velikim sletovima ima mnogo nedostataka i grešaka, na tom francuskom bilo ih je po našem mišljenju još više. Svojim očima videli smo, da vani nije sve zlato, a kod kuće sve blato, kako to mnogi misli, koji nije nigde bio.

Na dan takmičenja, u subotu 11. jula, morali su suci održati još sednicu, da se odredi i razmerno porazdeli potreban broj sudaca za sve prisutne narode. To se je moglo lako izvršiti još u petak i takmičenja nebi okasnila za dva sata. Možete i sami prosuditi, kako je to mučno čekanje delovalo na sakupljene takmičare. Nakon žreba naša šestorica radila su skupa sa 4 Švicara, koji su poznati kao izvrsni vežbači. Skupina je počela borbu sa slobodnom vežbom na ručama. Švicarski drugovi pokazali su naime ne najteže, ali stalno najlepše i besprimerno u tančine i savršeno lepo izvedene sastave. Nekoja naša braća imala su teže sastave od Švicara, ali istini za ljubav treba reći da nisu bili tako krasno izvedeni.

Opće divljenje i odobravanje pobudio je već u početku svoje vežbe br. Štukelj. Koliko sam video druge takmičare, niko uopće nije imao tako teških prvina i sastava kao br. Štukelj, koji je zato također prvak na spravama.

Ponovno se je čuo usklik divljenja, kada je počeo svoju slobodnu vežbu br. Primožič. Nešto isto tako lepoga, ali ne i tako teškoga i opasnoga, izvela su 2 Švicara.

Mnogo se je na tom takmičenju videlo novoga i poučnoga; svaki borac pak pokazao je najteže i najlepše što je mogao. Po mom ukusu, najlepše rade Švicari i Finci, koji očito polažu više važnosti neobično istančanoj i savršenoj izvedbi njihovih vežaba, nego pak teznim prvinama. Te im, sem iznimaka, nisu išle kako treba. Naročito se to moglo opaziti na karikama. Francuzi mnogo slične našima. Njihov najslabiji, Leroux (Leru), imao je smolu, da se je već ispočetka otrgao s karika, što mu je zastalno bilo uzrokom, da je ostao na četvrtom mestu. Ništa manje opasan nije bio ni Italijan Neri i Madžar Pelle.

Lep slet na jednoj prečnici ruča

Čini mi se, da su naša prva trojica bila, ako ne najbolja, ali bar među najboljim na spravama, a na nekojima gotovo čak i nemaju premca. Njihova slaba strana toga puta bila je atletika. U ovoj grani bili su uspesi, u poređenju sa drugima, maleni i skrivili su, da su mesto prva, zauzeli srednja mesta.

Na drugoj strani treba istaknuti, da je ovo takmičenje značilo strahovit napor bilo za mišice, a još više za živce. Trebalo je takmičiti u jednom danu, ili bolje, u dobrih 7 sati, i to u 14 grana: u slobodnoj vežbi na ručama, konju, preči i karikama, u prostoj vežbi, u preskoku preko konja u dužinu, skoku u vis, bacanju kugle, penjanju na 8 m i u trčanju na 100 m. Organizacija je bila, kao što smo i istakli, u mnogočemu slaba tako, da smo samo čekajući izgubili više od 6 dragocenih sati.

Naši su se penjali u punoj tami, kada se već ništa nije videlo. Zato su također morali trčati tek drugog dana ujutro, kada telo još nije u punoj snazi ni u takmičarskom razmahu i sposobnosti. Radi toga su i ovde uspesi prilično maleni.

Pored već svetski poznatih vežbača. u Parizu se je pokazao i pobedio dosada nepoznati brat Alojz Hudec (Soko Brno). Maloga stasa i mirnog lica niko mu nebi rekao, da će biti prvak sveta, dok ga se nije videlo na delu, gde je osvojio ponosni naslov. Mora nas iskreno veseliti, da je prvenstvo sveta izvojsčio opet Soko.

Pri prosuđivanju uspeha ne sme nas mutiti okolnost, da nam brojevi 9 i 10 izgledaju niski. Ko se nešto razume u telovežbu, gledaće samo na konačne tačke. Razlika u tačkama kaže, da su takmičari do 15. i 16. jednako vredni, ta razlika među prvim i 16. iznaša samo 18'49 tačaka, što za 14 grana znači jedva 1'3 po grani. Samo pogledajte te neznatne, rekao bih, skoro slučajne razlike između prvoga i desetoga.

Takmičenja su se održavala na istočnom delu Pariza u šumi Vincennes i to na vežbalištu svetski poznate vojne škole za telesni uzgoj u Joinvillu (Zoenvil). Ovo vežbalište odgovaralo je svrsi, samo se naši nisu mogli priviknuti tim spravama. Vežbačka nas je oprema škole u Joinvillu razočarala, jer niti je savremena, niti higijenska. U četvrtak pred takmičenjem videli smo za nas jednu retkost: podčasnici i vojnici francuskih kolonijalnih četa igrali su odbojku. Među njima nalazila su se sva moguća ljudska plemena: crnci, Marokanci, Kitajci iz Indokine, belci i t. d. Igrali su slabo; videlo se, da su bili početnici, ali zato silno živo i sa zanimanjem. Tu je bilo šale i smeja, a također i nedužnog prepiranja; baš »crnački«.

U isto doba, dok su se takmičari borili u Joinvillu za naslov prvaka sveta i prvaka Francuske, na obližnjem trkalištu održavala su se takmičenja vrsta i pojedinaca francuskih društava. Na žalost, radi posla kod međunarodnih takmičenja, te nisam mogao ogleđati.

U nedelju popodne češki i jugoslovenski Sokoli u velikom broju (preko 1000) stupali smo u povorci sa francuskim vežbačima oko vežbališta. Povorka je bila priredena za vreme javne vežbe. Nakon povorke francuski gimnastičari ostali su na vežbačkom prostoru i izvadali svoje proste vežbe sa uzornom skladnošću. Ukoliko sam video, Sokolstvo priređuje svoje velike sletove u znatno boljem redu i u lepšem obliku. Sa svojim odorama, naravno, posvuda smo u tom ogromnom gradu pobuđivali pozornost. Prvi dan većina uopće nije znala, što smo i odakle smo; drugi dan je bilo već bolje, a danas zastalno svaki Parižan zna, što je Soko.

U ponedeljak su braća takmičari primili spomen-darove za postignute uspehe i time je bila svečanost završena. Sledećega dana ogleđali smo značajnosti Pariza i okolice.

Povratili smo se 18. VII., naime ne posve zadovoljni s uspesima, ali ipak zadovoljni, da smo opet kod kuće, i svesni, da naša otadžbina sa svojom lepotom i svojim uredbama nije najzadnja, kao što to u tuđini, pa također i nezadovoljnici kod kuće misle, i da u mnogočem natkriljuje visoku kulturnu

zapadnu Evropu. Podjednako u nama se još jače učvrstila samosvest te veru i ljubav prema Sokolstvu, jer smo, upoređujući ga sa stranim srodnim savezima, uvideli, da u njem ima mnogo toga lepšeg i boljeg nego drugamo.

Rezultati takmičenja.

1. Savoleinen (Finska)	185'00	tačaka
2. Hudec (Čehoslovačka)	183'626	"
3. Gajdoš (Čehoslovačka)	182'333	"
4. Leroux (Francuska)	179'655	"
5. Neri (Italija)	177'763	"
6. Haengi (Švicarska)	176'916	"
7. Pelle (Mađarska)	176'715	"
8. Mietz (Švicarska)	176'546	"
9. Primožič (Jugoslavija)	175'88	"
10. Štukelj (Jugoslavija)	175'09	"
11. Tintěra (Čehoslovačka)	173'56	"
12. Brullman (Švicarska)	170'495	"
13. Tykal (Čehoslovačka)	170'023	"
14. Šupčik (Čehoslovačka)	169'68	"
15. Walter (Švicarska)	169'441	"
16. Šumi (Jugoslavija)	168'51	"
17. Gregorka (Jugoslavija)	167'953	"
20. Forte (Jugoslavija)	161'693	"
42. Stefanović (Jugoslavija)	129'785	"

Prvi, Savoleinen, iako ima najviše tačaka, nije mogao dobiti naslov prvaka (ovaj nosi brat Hudec), jer pri penjanju nije postigao 60% propisanih tačaka. Uslov je naime bio, da prvak mora imati u svim granama bar 60% postiživih tačaka.

Br. Đorđe Josipović,

(u sredini slike)

od najstarijih naših Sokola. Ima već član Sokolskog društva Zemun, jedan 89 godina, ipak je još uvek svež i čio, te se nije prestrašio napornog izleta sa jugoslovenskim Sokolstvom u Paris. Živeo je stalno umereno, nikad nije bio pijan niti je pušio. U mladim godinama pešice je obišao sve naše krajeve. Još za turskog vremena bio je po južnoj Srbiji i Makedoniji. U zadnje vreme bio je na sletovima u Poznanju, Plznju, Pragu. Odmah nakon povratka iz Pariza pošao je sa svojim zemunskim društvom na letovanje. Oduševljen je Sokolstvom. Član je starešinstva te i materijalno izdašno potpomaže društvo.

Samoobrana.

II.

Kazali smo već, kako treba padati na zemlju, da se ne udarimo. Kasnije ćemo se još naučiti, kako se treba na zemlji boriti i vidićemo, da je dobro izvežban borac na zemlji skoro nepobediv. To nas naravno ne mora navesti, da se odmah na početku svake borbe naglo spustimo na zemlju i da tako tražimo odluku u borbi. Baš naprotiv. Par dobro zadanih udaraca često dosta je da se pobeđi protivnika. Uvek pak moramo držati na umu, da protivniku nikada ne smemo okrenuti leđa. Napadaj na leđa znači siguran poraz. Sa neočekivanim protivnikom također se ne možemo nikada ogledati, jer ne znamo, koliko je jak. Zato uvek treba da mislimo, da je mnogo jači od nas i poslužićemo se samo takvim zahvatima, kakvim također i slabi borac može da pobeđi mnogo jačeg protivnika. Obučenog čoveka nećemo nikada zgrabiti za ruke ili preko pasa, kao što se to običava pri hrvanju, već za rukav ili ovratnik, da nam se ne otrgne iz ruku.

Sada pak pogledajmo, kako ćemo se na najlakši način lišiti protivnika. Mnogi od tih udaraca ili zahvate odveć bole, a neki su čak i opasni. Zato ih ne smete iskušati na drugovima. Naročito ne udarce. To može da podnese u vežbaonici kožnati konj ili koza, prijatelj bi vam se zanje lepo zahvalio. Ostalo pak vežbajte oprezno, pomalo i od vremena do vremena uvek malo prestajite. Protivnik neka se bezuspešno ne ustavlja; kada ga boli, neka udari triputa o zemlju ili o protivnikovo telo. Tim daje znak, da protivnik prestaje.

U boksu i u svojim dosadanjim borbama naučeni smo davati udarce pesnicom. Ti su udarci dobri i lako se s njima služimo i nadalje. Samo još ovo zapamtimo: srednji prst neka stoji ponešto izbočen, čime postizemo, da udarci još jače bole. S udarcima nastojimo pogoditi protivnikovo lice i želudčanu prazninu.

Vrlo dobri su također udarci s rubom maloga prsta pri otvorenoj ruci. S tim udarcima pogađamo lice, zapravo donju čeljust, vrat sa strane ili grkljan, bok ili pod njim. Pri tome ne smemo zaboraviti, da imamo dve ruke i da trebamo obadve podjednako upotrebiti.

Trbuh ili noge napadamo udarcima kolena ili s nogom, prema udaljenosti protivnika.

Udarac s glavom u nos spasava nas također od najgoreg protivnika. Ma da ga pogodimo sa dva prsta u oči, neće nas više napadati. Ako je protivniku slobodan vrat, možemo mu zarinuti palac u jamu nad prsnom kosti ili pak mu pritisnemo oba palca na vrat pod čeljustima.

Ako hoćemo da protivnika davimo, ne trebamo ga zgrabiti za vrat i stiskati, radije ga uhvatimo sa oba palca spređa za grkljan i tada ga stisnemo. Ili napnemo s palcem kožu na obe strane grkljana i zatim stisnemo palce skupa. U tom slučaju nastupaju upravo nesnošljive boli. Obučenog protivnika dobro je zgrabiti na njegovoj desnoj strani s desnom rukom za ovratnik, s levom pak na levoj strani, s palcima dole, prekrížiti ruke ili podlaktice pod bradu i tako sve to jače daviti te pritiskati s kostima strane vrata.

Ako možemo napasti protivnika otraga ili sa strane, uhvatimo ga s jednom rukom oko vrata tako, da njegov grkljan leži u desnom kutu ruke. S drugom rukom pak uhvatimo se za svoju zapesnicu, da zahvat bude čvršći. Stiskajući protivnika u tom položaju možemo ga zadaviti.

Katkada protivniku pode za rukom, da nas ili nenadano ili pak tako jako pograbi, da ga ne možemo uhvatiti ni rukama ni nogama. Ipak nam

ostaju još zubi. Ugrizemo ga bilo gde. Ali pošteno. Sigurno je, da će nas odmah pustiti.

Ako protivnik nije oprezan, može nam brzo uspeti da ga zgrabimo za prst (ne za palac, radije za druge!) Zgrabimo ga s celom rukom i okrenemo ga tako, gde se ne okreće.

Također i nasilno okretanje ruke je prilično zgodno obrambeno sredstvo; to možemo lako izvesti u stoju ili u ležećem položaju. Protivnikovu ruku zgrabimo s obim rukama u zapesnicu, oba palca upremo o rub njegove ruke kod malog prsta i počnemo stiskati. Protivnikova ruka će se odmah otvoriti i ako ne popustimo, prisilicemo ga da se spusti na zemlju. Ili pak pograbimo protivnikovu ruku samo s jednom rukom (naravno ako je jaka), n. pr. sa svojom desnom uhvatimo protivnikovu levu sa strane palca i upremo svoj palac u njen rub do malog prsta. S tim pritiskom palca i natezanjem ostalih prsti postizemo isti učinak kao i u prvom primeru.

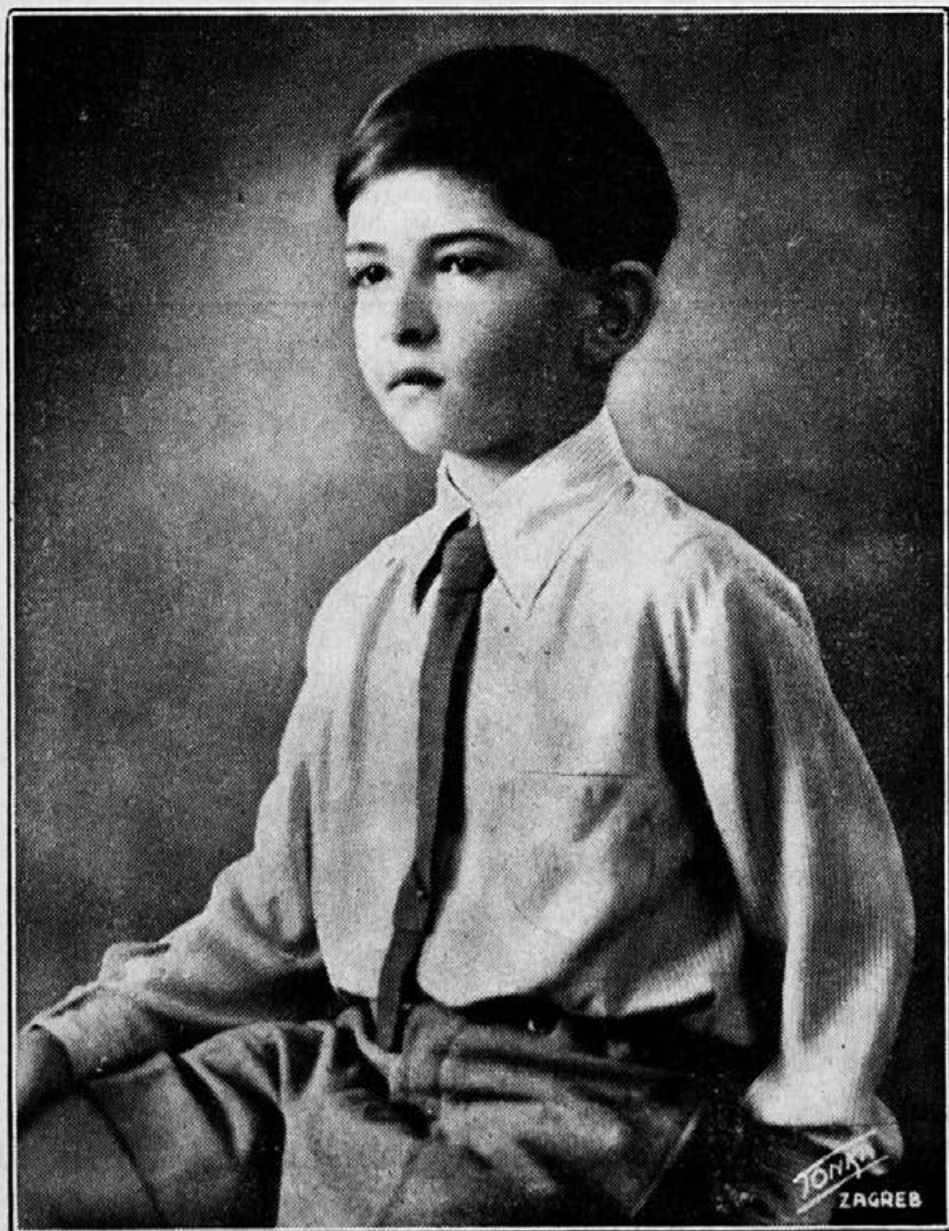
To pak još nisu sve mogućnosti. Namerice smo naime ispustili takove, koje bi već pri najmanjoj neopreznosti mogle prouzročiti protivnikovu smrt.
(Nastaviće se.)

Jesen

Naši pesnici

Njegovom Kraljevskom Visočanstvu prestolonasledniku Petru
o rodendanu 6 septembra 1931. god.

Nosiš ime slavnog Dede,
koj podiže pleme celo
i kroz borbe i legende
stvari delo neuvelo!

On je bio naša vera —
Njegovo nosiš ime,
čvrste vere, čvrsta smera —
ponosi se i Ti Njime!

A u Oca i u Majke
prvu ljubav koju stiče
i kroz život i kroz bajke —
Ti si bio, milo tiče!
I ta ljubav, ljubav sveta
nek te vazda stalno prati,
da ti život srećom cveta —
Bog je dobar, on će dati!

A šta lepše, a šta bolje
na celome svetu ovom':
nego da Te narod vole
i zove te nadom svojom?
Ah, budi mu željna nada
koja vazda sreću nosi —
da i njime raj ovlada,
da se diči i ponosi!

Vera, ljubav — ljubav nada?
Pa to nam je život ceo!
Svaki jad se tim savlada
i podiže danak beo!
A Ti prvo, naše tiče,
naš Sokole i zenice —
slušaj kako narod kliče:
Živeo nam, Uzdanice!

Dr. V. V. Rašić.

Slobodan Živijinović, Trnjani:

Marko i Soko.

Ranjen Marko ukraj drumu puta,
žarko sunce dušmanski ga zgara,
žeđ paklena utrobu izgara,
groznica ga ophrvata ljuta.
Cvili poput pregažene guje;
zaman cvili — niko ga ne čuje...

Nema brata, nema bojna druga,
a već junak sa dušom se bori ..
I tad kliknu, da jeknu po gori ...
Ču ga soko iz zelena luga,
u kljunu mu vode donosio
i krilima ladak načinio.

Razabra se ranjen Kraljeviću
i žeđ vrela grudma mu odlanu.
Spazi pticu, i suza mu kanu:
»Oj, sokole, ponositi pticu!
Kakvim sam te dobrom zadužio,
te si mi se danas odužio!«

Odgovara soko, ptica siva:
»Sećaš li se, Marko, onog dana,
kad na steni, ukraj mora slana,
planu gnezdo usred ognja živa?
Tu si mi se, Marko, nahodio,
iz ognja mi ptiće izvadio!«

Ivo Majcan, Senj:

Domovini zdravo!

Nek me sudbina još više progoni,
nek sokolsko srce trpi i strada —
nek i um u teške misli zaroni —
i tad će ljubav u meni da vlada.

Nek se ljudi istini posmehuju
i moju izmučenu dušu truju,
nek samo imućne u zvezde kuju,
ja ću sa onima koji rod svoj štiju.

Domovina je meni uvek sveta,
jer sokolsko srce u meni bije,
za nju ću radit do poslednjeg leta —
i utešit brata što suze lije.

Neka čuju dušmani nam kleti,
i ti Sočo, Vardare i Dravo —
treba li — svi ćemo za nju mreti
s gromkim klikom: Domovini zdravo!

Franjo Čiček:

Sokolici.

Naprej, ti brhka Sokolica,
polet v višave tvoj je cilj.
Kako žare se tvoja lica,
kako korak nam tvoj je čil!

Kjer Sokol drzni skoz oblake
svobodno plava sred neba,
tam krepke meriš ti korake,
ti nada naša, up srca.

Ponosni tvoji so pohodi
k idejam pravim, hajd na dan!
Rodi se svoboda povsodi,
kjer biva Sokol — brat Slovan.

Naprej, ti brhka Sokolica,
polet v višave tvoj je cilj.
Kako žare se tvoja lica,
kako korak nam tvoj je čil!

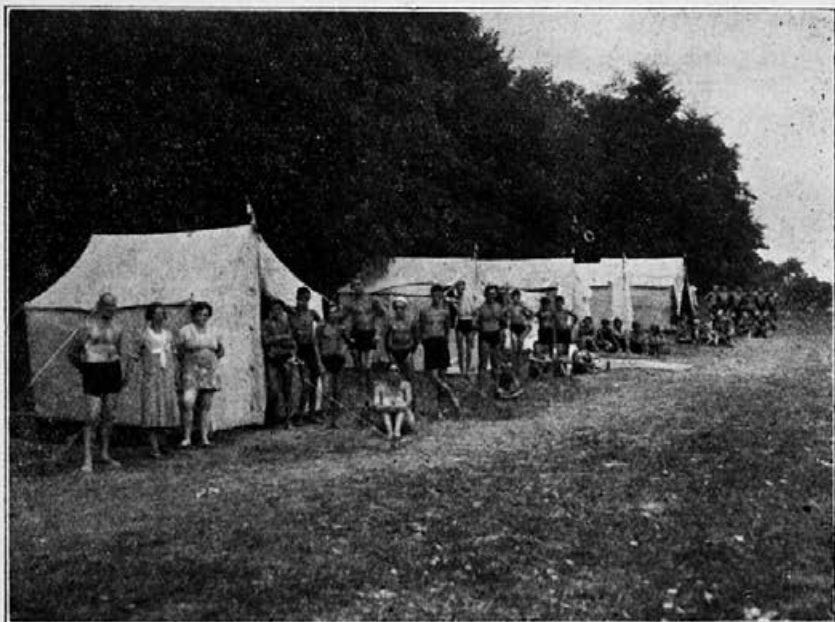
Radovi našeg naraštaja

P. B. Ljubljana I.:

Naše taborenje v Beli Krajini.

Na precej velikem travniku pod železniškim nasipom, tik ob Kolpi, smo se ušotorili. Pet belih šotorov z zastavicami nad vhodom, to je bil naš tabor. Prvi in zadnji šotor sta bila nekoliko večja, med njima pa so stali trije manjši. Ravno dovolj prostora za 40 naraščajnikov društva Sokol I,

Začrtali smo si prostor za »odbojko« in pred šotori tudi krog za metanje krogle, ki smo jo vzeli s seboj kakor tudi kopje in disk. Popoldne smo se običajno igrali z žogo, zabijali gole ter se trenirali v igranju odbojke za jezenske tekme v Mariboru. Nismo se naveličali te igre in vadili smo se

Pogled na tabor

Ljubljana — Tabor, katerim je priredil prednjaški zbor omenjenega društva enomesečno letovanje v Križevski vasi, pol ure daleč od Metlike. Kolpo, ki teče po mejni črti med slovensko in hrvatsko stranjo, so Hrvatice vsako jutro prebredle, ker so hodile na našo stran po studenčnico. Na Hrvatskem, v bližini one vasice, ni bilo nikjer pitne vode. Ker so stopale mimo našega taborišča, smo imeli vedno dosti gledalcev. Popolnoma tuja jim je bila igra z žogo — Volley ball.

vztrajno vsak dan nekaj uric. V metanju diska, kopja in krogle so se večbali le večji naraščajniki. Dosegli so precej lepe uspehe in jim to nikakor ni škodovalo. Drugi smo si dajali posla z žogo, deca in manjši naraščajniki pa so tudi imeli svoje igre in zabavo. Lovili so ribe in se podili krog šotorov. Z ribolovom so se bavili dokmal vsi in nekateri so nalovili toliko rib, da smo jih imeli lahko za večerjo. Dopoldansko plavanje in skakanje v vodo ni utrudilo niti najmanjših in

vroči solnčni žarki jim niso vzeli veselja do raznih iger. Neumorno so se urili v plavanju in tako nismo imeli ob koncu zadnjega tedna v taboru nobenega neplavača. Vsakdanje plavanje nas je utrdilo in izid plavalnih tekem, ki smo jih priredili, je bil prav dober. Imeli smo tudi skakalnico in razen nekaj skokov na trebuh in nekaj ponesrečenih salt, so bili sodniki s skoki prav zadovoljni. Solnce je pripikalo do poznega večera, zato je imela Kolpa še v somraku svoje kopalce. Čez dan se človek res niti v vodi ni mogel dosti ohladiti, kajti bila je pretopla. A kopati se pri luninem svitu je tudi lep užitek. Po večerji, ki

preveč izžgana, da bi jo mogel tak naliv popolnoma prepojiti. Kolpa je zelo narasla in tudi mnogo bolj mrzla je bila. Ker dan ni bil primeren za kovanje in je dež nekoliko ponehal, smo se odločili za enodneven peš-izlet k Trem faram, dalje v jamo Vrlovko in nazaj. Hodili smo skoraj le po senci in vročine ni bilo zaradi oblakov, ki so nam zakrivali solnce. Ko smo si ogledali Tri fare, smo nadaljevali pot proti Vrlovki. Jama je vsa okajena od plamenic, s katerimi so svetili po njej. Ima nekaj lepih kapnikov, mnogo pa je odlomljenih in s tem je storjena velika škoda, kajti novi kapniki ne nastanejo čez noč. Iz jame smo jo

Poljska kuhinja

nam je vsem prav dobro teknila, smo se zbrali na našem najljubšem prostoru, na taborski »plahtic«. Naraščajnik je uglasil vijolino in zapeli smo marsikatero mično pesemco. Petje je privabilo domačine, ki so občudovali naša močna pljuča, ko smo zapeli tisto dolgo, skoraj brezkončno taborsko himno: Du- du- du- du-... Bila je res dolga in konec je naredil šele brat taborski vodja, kajti po $\frac{1}{2}$ 10. uri je moral vsak v svoj šotor. Takrat se je taborišče umirilo in čuti je bilo le še enakomerne korake nočne straže.

Vreme nam je bilo naklonjeno, saj je bil v celem mesecu le enkrat dež, ki pa je po dvomesečni suši prišel zelo prav. Kmetje, ki so že obupavali, so zopet začeli orati in delati na polju. Deževalo je vso noč in vendar se zemlja ni dosti namočila. Bila je

mahnili peš v Metliko in prišli uprav k večerji vsi utrujeni. Čez dobre pol ure je v taborišču vse zaspalo in opustili smo tudi najljubši opravček, uro popevanja. Zjutraj nas je pozdravilo solnce, o oblakih ni bilo sledu in tudi naša izmučenost je čez noč izginila. Kolpa nas je sprejela v svoje valčke in v njenem naročju smo se osvežili. Razgibali smo se tudi z vajami, kakršne smo opravljali vsako jutro. Po zajtrku pa smo nadaljevali igre kakor slednji dan.

Brat taborni vodja se je spomnil s kratkim nagovorom obletnice smrti sokolskega junaka in mučenika, brata Toneta Maleja. V srce so nam segle njegove besede. Posnemati Te hočemo, dragi brat Malej, v vseh Tvojih lepih čednostih. Postati hočemo Sokoli, kakršen si bil Ti. Potruditi se bo

nam bodi poveljnik. Ti si izkušen in odločen mož, tebi lahko zaupamo sebe in svojo usodo. Zapoveduj! Tvoje ukaze bomo vršili brez obotavljanja!»

»Hvala za izkazano čast in zaupanje! Sprejemem poveljstvo in upam, da vas bom dobro in srečno vodil, da z božjo pomočjo ukrotimo zmaja, ki nam pije kri. — Zdaj pa k stvari! Kakor veste, sem že mnogo premišljeval o tej stvari. Če očitno napademo grad, si razbijemo glave ob trdem zidovju. Treba je zvijače. Moj načrt je ta: jutri ponoči se zberemo na določenem kraju in se odplazimo tiho pod grajska vrata. Tam potrkava moj sin in jaz in rečeva, da sva prišla, kot je ukazal graščak. Za vratarja in stražnika bova že poskrbela midva, da nam ne bosta delala nadlege. Čim bo most spuščen in bodo vrata odprta, pohitite kar najtiše za nama v grad. Tu se razdelimo na dva dela: eden, večji in bolj oborožen, naj obkoli stransko poslopje, kjer spe hlapci in biriči. Če mogoče, jih zaskočite v spanju. Drugi, ki jih odberem sam, pa poiščemo v gradu graščaka in njegovo družino, jo hitro povežemo in se vrnemo. Če bi se boj spodaj pri hlapcih za nas slabo iztekkel, vderemo še v konjušnico in odvedemo vse konje, posadimo graščinske nanje in majhno spremstvo jih odpelje sem. Jaz pojdem nato pomagat našim v boju s hlapci. Če nam bo slaba predla, se bomo počasi in v redu umikali v gozd, kamor graščinski ne morejo za nami, ker bi se izgubili. Saj ni treba, da zmagamo! Stalo bi nas mogoče preveč krvi, in naša kri mi je predragocena. Samo da imamo graščaka in njegove v pesteh, pa je dobro.«

»In ujetniki?« seže eden izmed vaščanov Škalarju v besedo.

»Kateri ujetniki?«

»Tvoj ranjeni sin, žena in hčerka in pa trije naši možje! Ali jih pustimo na gradu?«

»Saj imamo vendar mi v rokah graščinske! Lahko si prepričan, da jim je dražje graščakovo življenje kot pa življenje šestih kmetov. Ali ni res?«

»Res, res.« so vsi pritrdili v zboru.

»Tukaj torej ni nevarnosti,« je nadaljeval Skalar, vzradoščen zaradi izkazanega zaupanja. »Torej, ko ima-

mo graščinske v našem gozdnem skrivališču, smo mi gospodarji položaja. Stavili bomo pogoje: najprej morajo izpustiti naše jetnike, stari graščak mora odstopiti, se izseliti in prepustiti grad svojem sinu. Mladi je pravičen in usmiljen in nam bo gotovo mil gospod. Brez gospodarja pa tudi ne moremo biti, ker bi vsi okoliški graščaki padli po nas in bi bili izgubljeni. — Evo, možje, to je moj načrt. Upam, da je dober in nam bo pripravil boljšo bodočnost. Če pa ima kdo izmed vas kaj pripomniti, naj se javi in pove svoje mnenje. Vaše svete bom vedno rad poslušal!«

K besedi se ni oglasil nihče.

»Torej ste zadovoljni?«

»Smo, popolnoma.«

»Tedaj smo končali. Vrnite se v vas in povejte vsakomur, ki je za boj sposoben, naj pride drevi ob desetih k oglarskim kočam na gornji strani vasi. Saj vsi veste, kje je to! Tam je najpripravnejše zbirališče. Vsakdo naj prinese orožje s seboj. Tudi vi pridite vsi, da se nadalje zmenimo! Zdaj pa na svidenje pa bog in sreča z vami!«

Zborovanja je bilo konec, kmetje so se razhajali. V gručah so se vračali domov in se pogovarjali.

»Skalar je mož, kakršnih bi rabili več, pa bi ne bilo tako, kot je!« pravi eden izmed njih.

»Njemu se lahko brez strahu zaupamo,« pristavi drugi.

»Pod njegovim vodstvom moramo uspeti,« se navdušuje tretji.

Take in slične besede, polne navdušenja in zaupanja si slišal med pogovorom. Zdelo se je, da gredo možje na svatbo in ne na tako nevarno podjetje. Veselili so se obračuna s svojimi zatiralci. Zaupali so trdno v svojo zmago. Še pomislili niso, kaj bo z njimi, njihovimi ženami in otroki, če jim sreča ne bo mila in se jim ne pad ponesreči. Njihove duše, navajene podedovane suženjske pokornosti, so uživale, da so lahko svobodno govorile in dale duška svojemu navdušenju. Njihove misli so bile usmerjene samo na sedanost, oklepale so se drznega načrta svojega vodje in ga presojale.

(Dalje prih.)

Glasnik

Popunjenje načelnništva Saveza SKJ. G. Ministar prosvete imenovao je u sa-glasnosti sa g. Predsednikom Ministarskog saveta u upravi Saveza SKJ za III. zame-nika načelnika br. Ambrožiča Miro-slava iz Ljubljane i za III. zamenicu na-čelnice s. Trdinu Jožu iz Ljubljane.

Tyršev tečaj u Novom Sadu. Savezni prosvetni odbor organizovao je 5. i 6. sep-tembra dvodnevni prosvetni Tyršev tečaj za župske prosvetare, odnosno za delegate župskih prosvetnih odbora. Tečaj je u svakom pogledu sjajno uspeo. Pored dru-gih predavača, odličnih sokolskih radnika, predavali su također tajnik Saveza Slo-venskog Sokolstva brat Vincenc Štěpánek i I. zamenik starešine Saveza SKJ brat E. Gangl.

Početak Tyrševe jubilarne godine. — Poklon čehoslovačkog Sokolstva starosti bratu dr. Josipu Scheineru prigodom nje-gove sedamdesetgodinšnice. Dana 20. o. m. stupila je bratska Čehoslovačka obec so-kolska, a s njome i čitavo slovensko So-kolstvo, u jubilejnu godinu velikog uči-telja i osnivača Sokolstva dr. Miroslava Tyrša. Čehoslovačko Sokolstvo tom prigo-dom upriličilo je velike stafetne trke. Sa devet pograničnih strana Čehoslovačke re-spublike startalo je toga dana više sokol-skih stafeta, koje su jedna drugoj preda-vale pozdravne zastavice. Ukupna dužina staza je iznosila 3484 km, a 35.000 trkača — Sokola trčalo je 173 sata i 10 minuta. Ove stafetne trke imale su sjajan uspeh. Svi sok. trkači stigli su u Prag tačno u od-redeno vreme, a nekiji čak i jedan sat pre toga. Zadnja stafeta stigla je na cilj, t. j. pred Tyršev dom, u 2 sata pop., gde su po-zdravne zastavice izručene sedome staro-sti br. dr. Scheineru. Po dolasku svih stafeta održao je starosta br. dr. Scheiner pred starešinstvom Čehoslovačke obce so-kolske svoj svečani govor. Nato su Sokoli posetili Tyršev grob, na koji su položili

ogroman broj venaca i veliko mnoštvo cveća. U 7 sati naveče održan je u vežba-onici praškog Sokola matice zbor, koji je na svečan način pozdravio starostu br. dr. Scheinera prigodom njegovog 70. roden-dana. Zatim je pred zgradom izvršen defile praških Sokola, kojemu je učestvovalo pre-ko 5000 Sokola i Sokolica uz nepregledno mnoštvo praškog građanstva, koje je na taj način iskazalo svoju počast sedome jubilarcu i vodi svega slovenskog Sokol-stva bratu dr. Josipu Scheineru.

Ukupan rezultat o popisu pučanstva. Ukupan rezultat o popisu pučanstva, koji je obavljen ove godine u Jugoslaviji, daje nam sledeće brojke: Svega pučanstva u Jugoslaviji ima 13.930.918 (dakle skoro 14.000.000). Od toga je muških 6.894.561, ženskih pak 7.036.357. Na 1000 muških do-lazi 1021 ženskih. Gustoća stanovništva na 1 kvadratnom kilometru iznaša 56.02 sta-novnika. Od zadnjeg popisa pučanstva, koji je obavljen pred 10 godina, iznosi porast za 16-24%.

Takmičenja u odbojci za prvenstvo Saveza SKJ održana su za članove i za muški naraštaj dne 13. septembra u Mari-boru, a za članice i ženski naraštaj 20. sep-tembra u Zagrebu. Savezne prelazne da-rove zadobila je u svim odelenjima župa Maribor. Kako je »Sokolić« po takmi-čenjima bio već u tisku, potanji izveštaj donećemo u narednom broju.

Jugoslovenske pariške novine. U Pa-rizu je počeo izlaziti tednik »Jugosloven-ske pariške novine« (Gazette Yougoslave de Paris) kao organ jugoslovenskih iselje-nika u Francuskoj i susednih zemalja. Urednik lista je Milan M. Krljević, a na-slov uredništva je: Rue des Ecoles No. 24, Paris Ve. — Pretplata iznosi mesečno 4 fr., tromesečno 12 fr., šestmesečno 24 fr.; za inozemstvo tromesečno 20 fr.